

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการ เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอน
ด้วยหนังสือการคูณกับการสอนตามปกติ

24 ส.ย. 2523

ปริญญาโท

ของ

ประเสริฐ มาสุปรีดิ์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดุสิต 20 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. ๒๑๒๑๖๗๑ ๓๑๑๕๐๕๑

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ ศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ตุลาคม 2522

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอน
ด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนตามปกติ

บทคัดย่อ

ของ

ประเสริฐ มาสุปรีดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2522

ความมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนด้วยหนังสือ-
การค้นกับการสอนตามปกติ

วิธีการทดลองคือ สุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง จำนวน
1 โรงเรียน แล้วสุมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้ง
สุดท้าย ระหว่างตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26-75 จำนวน 60 คน และแบ่งนักเรียนเป็น
2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ให้กลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธี
สอนตามปกติ และกลุ่มทดลองเรียนโดยใช้หนังสือการค้นเรื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการทดลอง
ครั้งนี้ โดยการนำเนื้อหาวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มาผูกเป็น
โครงเรื่อง กำหนดเวลาในการเรียนและการทำแบบทดสอบเท่ากันทั้งสองกลุ่ม การเปรียบเทียบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองใช้ t-test

ผลของการทดลองปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการค้นมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARATIVE STUDY OF PRATOM 2 STUDENTS' LEARNING ACHIEVEMENT
IN LIFE EXPERIENCES EDUCATION TAUGHT BY USING
THE COMIC BOOKS AND THE CONVENTIONAL METHOD

AN ABSTRACT

BY

PRASERT MASUPREDI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

October 1979

The purpose of this study was to find out the difference between Pratom 2 students in their achievement in life experience education course taught by using comic books and conventional method.

The experiment was carried out by randomly selecting a primary school of the Department of General Education in Bangkok, Thailand and by sampling 60 Pratom 2 students who had passed the final examination at 26-75 percentile ranks. The sample group was divided into a control group and an experimental group. The control group was taught by the conventional method. The experimental group was taught by using the comic books, prepared by the investigator, based on the subject of the course in life experience education in Pratom 2 level. After the students in both groups had learned their respective lessons, the same achievement tests were administered in the same amount of time. The next step was to compare the learning achievement between two groups. T-test was employed in analyzing the data.

The experiment revealed that the learning achievement of the students taught by using the comic books was better than that of students taught by the conventional method. The difference was statistically significant.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและคำแนะนำอันเปี่ยมด้วยความเมตตาากรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตตาวเร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวานา พรพัฒน์กุล ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์เลื่อนยศ อ่อนประเสริฐ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดมัสถ์นทีการาม และอาจารย์ธีราภรณ์ อัมพรายน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนราชวินิต ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้อย่างยิ่ง

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นได้เพราะได้รับความช่วยเหลืออย่างค้ำคอดมาจาก คุณกุลวนิดา กุงคะเศรณี ผู้เขียนขอขอบคุณด้วยความซาบซึ้งในน้ำใจไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอมอบคุณคาและประโยชน์อันพึงได้รับจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนการศึกษาของผู้เขียนด้วยดีตลอดมา

ประเสริฐ มาสุปรีดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ วิชา	1
คำนำ	1
๒ ความมุ่งหมายของการศึกษา	4
๒ ความสำคัญของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	5
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	5
๓ คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	5
๔ สมมติฐานของการศึกษา	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ลักษณะของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	7
ความหมายและวิวัฒนาการของการ์ตูน	10
วิวัฒนาการของการ์ตูนในประเทศไทย	13
ความสนใจของเด็กในการอ่านหนังสือการ์ตูน	15
การนำการ์ตูนไปใช้ในการเรียนการสอน	16
3. วิธีดำเนินการทดลอง	18
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	118
การสร้างเครื่องมือ	19
การดำเนินการทดลอง	20
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	21

๗ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	24
การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนการเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง	25
การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม	26
การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง	27
การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง	28
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	29
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	29
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	29
กลุ่มตัวอย่าง	29
เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลอง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	30
การดำเนินการทดลอง	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
ผลของการทดลอง	31
อภิปรายผล	31
*ขอเสนอแนะ	32
บรรณานุกรม	34
ภาคผนวก	37

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง	18
2 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	20
3 ความแตกต่างของคะแนนความรู้พื้นฐานระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	25
4- ความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนกับคะแนนจากการทดสอบหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม	26
5 ความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนกับคะแนนจากการทดสอบหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง	27
6 ความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง	28

บทนำ

คำนำ

ในปีพ.ศ. 2520 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แทนหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นไป โดยมีเหตุผลว่า "เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 และให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาและแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและวิชาการสาขาต่าง ๆ" (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ก : 1) โครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีลักษณะสำคัญประการหนึ่งคือ ไม่ได้แบ่งเนื้อหาวิชาเป็นหมวดวิชาต่าง ๆ เช่นเดียวกับหลักสูตรประถมศึกษามัธยมศึกษา แต่ได้นำเอากลุ่มวิชาต่าง ๆ มารวมกันเป็นกลุ่มประสบการณ์ แล้วตั้งชื่อกลุ่มเหล่านั้นตามคุณลักษณะที่ต้องการให้มีขึ้นในตัวผู้เรียน ได้แก่กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วยภาษาไทยและคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตว่าด้วยการระบอบการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษยชาติต่าง ๆ เพื่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ก : ไม่มีเลขหน้า)

จากการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และเริ่มใช้ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2521 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ใช้หนังสือเรียนเพียงกลุ่มเดียวคือกลุ่มทักษะ ได้แก่หนังสือเรียนภาษาไทยของกรมวิชาการ และหนังสือเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ไม่มีหนังสือเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 1) นอกจากหนังสือเรียนดังกล่าวแล้ว กรมวิชาการมีนโยบายส่งเสริมให้ท้องถิ่นและเอกชนเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสอ่านหนังสือที่มีสาระเกี่ยวกับชีวิตจริงในท้องถิ่นของตน และมีความรู้กว้างขวางออกไปนอกเหนือจากการยึดถือตำรา หรือ

แบบเรียนเพียงเล่มเดียว (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ข : 21) ปรากฏว่ามีสำนักพิมพ์เอกชนหลายแห่งได้จัดพิมพ์หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่มีหนังสือเรียน-โดยมุ่งหวังให้นักเรียนได้อ่านประกอบการเรียน และให้ครูใช้ประกอบการสอน เช่น หนังสืออ่านวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช หนังสืออ่านเพิ่มเติมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เล่ม 1 และหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเกษตร ประถมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ เป็นต้น แต่หนังสือดังกล่าว นอกจากจะมีเนื้อหามากแล้ว คำต่าง ๆ ที่นำมาผูกประโยคแต่ละเรื่องยังคงค่อนข้างยากสำหรับนักเรียน ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่คณะผู้เรียบเรียงหนังสือยอมรับ (สุนัน อมรวิวัฒน์ 2521 : ไม่มีเลขหน้า)

*เมื่อรัฐบาลกำหนดนโยบายในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ว่าต้องการให้มีแบบเรียนจำนวนน้อยที่สุดเท่าที่ความจำเป็นกำหนดให้ แต่สนับสนุนให้มีการผลิตหนังสือประกอบการเรียนมากขึ้น เพื่อส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวาง จึงเกิดปัญหาว่าทำอย่างไรจึงจะได้หนังสือประกอบการเรียนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาในหลักสูตรใหม่ และมีลักษณะที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนด้วย

*กรมวิชาการได้ทำการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทยในปี พ.ศ. 2519 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 1,350 คน พบว่าเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาชอบอ่านหนังสือการ์ตูนมากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ค : ไม่มีเลขหน้า) ลาร์ริคได้ศึกษาความสนใจในการอ่านของเด็กระหว่างอายุ 8 ปี ถึง 10 ปี พบว่าเด็กในวัยนี้สนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนมากในอัตราร้อยละ 90 ของเด็กทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (Larrick. 1950 : 137) นักการศึกษาต่างประเทศ เช่น คินเคอร์ กล่าวว่าการตูนมีคุณสมบัติที่จะช่วยดึงดูดและเร้าความสนใจของเด็ก ความสะกดตาของการ์ตูนจะทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการอ่านและไม่เบื่อหน่าย (Kinder. 1959 : 150-153) สโคโนลล์ แสดงความเห็นเห็นว่า หนังสือการ์ตูนที่ช่วยในการอ่านของเด็ก โดยเริ่มแรกเด็กจะอ่านผ่าน ๆ อย่างรวดเร็ว โดยดูจากรูปภาพ หลังจากนั้นจึงจะเริ่มอ่านใหม่อย่างครุ่นคิด ซึ่งแสดงว่ารูปภาพในหนังสือการ์ตูนมีส่วนเร้าความสนใจในการอ่านของเด็ก และหลังจากอ่านรูปภาพแล้วก็พยายามอ่านคำอธิบายรูปภาพอีก เพื่อให้เข้าใจรูปภาพนั้นได้อย่างแจ่มแจ้งมากขึ้น (Schone11. 1961 : 128)

จากการศึกษาและการแสดงความคิดเห็นของนักการศึกษาทั้งหลาย แสดงว่าหนังสือการ์ตูน เป็นหนังสือที่เด็กมีความสนใจอ่านอย่างยิ่ง จึงเกิดแนวความคิดขึ้นว่าควรทำหนังสือตำราเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนเป็นหนังสือการ์ตูน เพราะนอกจากจะสร้างความสนใจในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนได้ค้แล้ว ยังปลูกฝังนิสัยให้เป็นผู้ที่รักการอ่านหนังสืออีกด้วย โชนส์ (Sones. 1944 : 238-239) ทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านหนังสือการ์ตูนเรื่อง และหนังสือคู่มือธรรมคากับเด็กระดับเกรด 6 และเกรด 7 ชั้นละ 400 คน ผลปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม 10-30% และเมื่อสลับกลุ่มทดลองกันใหม่อีกครั้งหนึ่ง ผลก็ไม่แตกต่างจากการทดลองครั้งแรกนัก สำหรับการนำการ์ตูนมาสร้างเป็นบทเรียนประกอบการสอนนั้น ประสงค์ สุรสิทธิ์ (ประสงค์ สุรสิทธิ์ 2515 : 37-39) ได้ทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ความเข้าใจของนักเรียนจากการอ่านหนังสือบทเรียนภาษาอังกฤษที่มีแต่ตัวอักษร บทเรียนภาษาอังกฤษที่มีตัวอักษรประกอบด้วยภาพการ์ตูน และบทเรียนภาษาอังกฤษที่ผูกเป็นการ์ตูนเรื่อง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ปรากฏว่ากลุ่มนักเรียนที่อ่านบทเรียนซึ่งผูกเนื้อเรื่องเป็นการ์ตูนเรื่อง มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่อ่านบทเรียนที่มีแต่ตัวอักษรประกอบด้วยภาพการ์ตูน และกลุ่มนักเรียนที่อ่านบทเรียนที่มีแต่ตัวอักษรล้วน ๆ เจือ สตะเวทิน (กระทรวงศึกษาธิการ 2510 : 216) ให้ความเห็นระหว่างการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ที่กรมวิชาการจัดขึ้นในปี พ.ศ. 2510 ว่า การ์ตูนมีประโยชน์มาก ครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์ควรใช้ความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนเป็นทางเชื่อมไปสู่ความสนใจในการอ่านหนังสืออื่น ๆ

สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่ผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรูปหนังสือวิชาการ ถึงแม้จะมีภาพประกอบแต่เนื้อหาก็ไม่สร้างความสนใจในการอ่านของเด็กเท่ากับหนังสือการ์ตูน ล้วนหนังสือการ์ตูนในปัจจุบันก็มีภาพและเนื้อหาให้ความบันเทิงมากกว่าที่จะให้ความรู้แก่เด็ก ยังไม่มีผู้ใดผลิตหนังสือการ์ตูนที่ใช้ประกอบการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร ประถมศึกษามัธยมใหม่เลย บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือ ส่งเสริมการเรียนของเด็ก และการสอนของครู โดยจัดหาหนังสือและสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหลักสูตรของโรงเรียน รวมทั้งความต้องการของนักเรียนและครูด้วย (แมนมาส์ ขวลิขิต 2511 : 74) ซึ่งการจัดหาหนังสือดังกล่าวมีความหมายครอบคลุมถึงการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ตลอดจนหนังสือประกอบ

การเรียนวิชาต่าง ๆ ที่ทันสมัยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอนอีกด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์โดยตรงจึงมีความ สนใจที่จะสร้างหนังสือการ์ตูนเพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตาม หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เพื่อศึกษาว่าหนังสือการ์ตูนที่สร้างขึ้นนี้จะส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กได้หรือไม่เพียงใด และเป็นแนวทางให้บรรณารักษ์ได้ใช้ความรู้ ทางบรรณารักษศาสตร์ในการ สร้างหนังสือการ์ตูนสำหรับเสริมการเรียนของเด็กต่อไป

▼ ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง การรักษาความสะอาดและความสวยงามของชุมชนฯ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนด้วย หนังสือการ์ตูน กับการสอนตามปกติ

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทำให้ทราบว่าการใช้หนังสือการ์ตูนเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการสอนวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หรือไม่เพียงใด.
2. ทำให้เกิดหนังสือการ์ตูนเรื่อง การรักษาความสะอาดและความสวยงามของ ชุมชนฯ เพื่อใช้ประกอบการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กเพื่อใช้เสริมการเรียนของ เด็กต่อไป
4. เพื่อจูงใจให้นักเรียนมีความสนใจในการ เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ขอบเขตของการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้กระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2522 จำนวน 60 คน
2. การศึกษาครั้งนี้จะจำกัดขอบเขตอยู่ภายในจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นไว้แล้วเท่านั้น

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- วิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- วิธีสอนตามปกติ

ตัวแปรตาม ได้แก่

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรักษาความสะอาดและความสวยงามของธรรมชาติ

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

1. วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง วิชาว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี เป็นวิชาที่กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ช : ไม่มีเลขหน้า)

การรักษาความสะอาดและความสวยงามของธรรมชาติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึงเนื้อหาในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 การรักษาความสะอาดของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.2 การบำรุงรักษาความสวยงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.3 ประโยชน์ของการรักษาความสะอาดและความสวยงามของสภาพแวดล้อม
- 1.4 โทษของการไม่รักษาความสะอาดและความสวยงามของสภาพแวดล้อม

2. การ์ตูนเรื่อง (comic books) หมายถึง การ์ตูนหลาย ๆ ภาพซึ่งได้จัดลำดับเรื่องราวอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปเป็นเรื่องราวอย่างสมบูรณ์ ลักษณะของภาพการ์ตูนเป็นภาพวาดลายเส้นที่มีความละเอียดพอสมควร และมีสัดส่วนลักษณะคล้ายของจริง (Kinder. 1959 : 59)

3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2522 โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

3.1 กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนกลุ่มที่ครูสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนกลุ่มที่ครูสอนโดยใช้วิธีสอนตามปกติ

4. ครู หมายถึง ครูที่ทำการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแก่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยมีชั่วโมงสอนเท่ากัน

5. การสอนโดยใช้วิธีสอนตามปกติ หมายถึง การสอนโดยครูใช้การบรรยาย อภิปราย สาธิต และวิธีอื่นตามความเหมาะสม

6. การสอนโดยใช้วิธีสอนด้วยหนังสือการ์ตูนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หมายถึง การสอนโดยครูให้นักเรียนอ่านหนังสือการ์ตูนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบคำบรรยาย อธิบายให้เข้าใจ อาจมีการสาธิตประกอบด้วยก็ได้

สมมติฐานของการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูน สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการศึกษาค้นคว้า สามารถแบ่งออกได้ 2 ส่วน คือ

1. ลักษณะของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้

1. ลักษณะของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

สภาพของสังคมและบ้านเมืองในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เช่น ประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรของชาติมีจำนวนเท่าเดิม หรือลดน้อยลงเพราะถูกใช้ ถูกทำลาย วิทยาการและเทคโนโลยีมีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น มีการผสมผสานของวัฒนธรรมต่าง ๆ กับวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น หากประชาชนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังกล่าวได้ ย่อมเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้น เช่น ปัญหาความเศรษฐกิจ ปัญหาความการเมือง ปัญหาความสิ่งแวดล้อม ปัญหาความวัฒนธรรม เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ค : ๖)

จากการวิเคราะห์หลักสูตรของคณะกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2515 พบว่า หลักสูตรประถมศึกษา 2503 มีเนื้อหาสาระของการเรียนไม่ทันต่อสภาพของยุคปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน และไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ก : 4) ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรประถมศึกษา 2521 จึงได้ปรับปรุงเนื้อหาในหลักสูตรโดยการนำเอาวิชาต่าง ๆ มารวมกันแล้วจัดเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมปัจจุบัน คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ง : 1-5, 174)

ก. จุดมุ่งหมายของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1. เพื่อให้ชีวิตอยู่รอด บ่งสอนให้เค็กรู้จักรักษานามยส่วนบุคคล เข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติตนให้มีพลานามัยสมบูรณ์
2. เพื่อให้ชีวิตอยู่ดีมีสุข บ่งสอนให้รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
3. เพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ความสภาพแวดล้อม รักท้องถิ่น ธรรมชาติ และรู้จักเทคโนโลยีใหม่ ๆ
4. เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี สอนให้ปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ สิทธิ และรู้จักเคารพกฎหมาย

ข. วัตถุประสงค์ทั่วไปของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1. ให้มีความเข้าใจพื้นฐานและปฏิบัติตนให้ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งทางกาย และทางจิตส่วนบุคคลและชุมชน
2. ให้มีความรู้พื้นฐานและความสามารถพอที่จะดำรงชีวิตได้
3. ให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
4. ให้สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เทคโนโลยี และทางสังคม
5. ให้เห็นความสำคัญของแต่ละบุคคลในฐานะเป็นพลเมืองที่มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตนเอง และส่วนรวม
6. ให้เข้าใจในหลักการของการอยู่ร่วมกันในสังคม และสามารถปฏิบัติตามหลักการที่ตนเชื่อมั่นนั้นได้
7. ให้ภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนอธิปไตยของชาติ

ค. โครงสร้างของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ การจัดเนื้อหาของกลุ่มนี้เป็นการรวมวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และสุขศึกษา ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ไว้วด้วยกัน และเพิ่มเติมความรู้ที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น การเมือง การปกครอง ประชากรศึกษา อนามัย ฯลฯ **เน้นใหญ่** ให้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด ให้สามารถรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับสภาพความเป็นจริงที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียน

การจัดเนื้อหาให้กลมกลืนกัน ให้ความสำคัญดังนี้

1. ลักษณะของเนื้อหาในชั้นเรียนต้น จะเป็นประสบการณ์ที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด มีเนื้อหากว้าง ๆ สำหรับชั้นเรียนสูงขึ้นไป มวลประสบการณ์จะขยายออกไปไกลตัวเด็กยิ่งขึ้น เนื้อหามีลักษณะที่ค่อนข้างละเอียดและเฉพาะเรื่องมากขึ้น
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแบ่งเนื้อหาที่ควรเรียนออกเป็น 12 หน่วย และแบ่งระยะเวลาในการเรียนเนื้อหาดังกล่าวออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ลำดับ	ชื่อหน่วย	ป. 1-2	ป. 3-4	ป. 5-6
1.	สิ่งที่มีชีวิต	✓	✓	✓
2.	ชีวิตในบ้าน	✓	✓	✓
3.	สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา	✓	✓	✓
4.	ชาติไทย	✓	✓	✓
5.	ชาว เหตุการณ์ และวันสำคัญ	✓	✓	✓
6.	การทำมาหากิน		✓	✓
7.	พลังงานและสารเคมี		✓	✓
8.	จักรวาลและอวกาศ		✓	✓
9.	ประเทศเพื่อนบ้าน			✓
10.	การสื่อสารและคมนาคม			✓
11.	ประชากรศึกษา			✓
12.	การเมืองและการปกครอง			✓

ง. ลักษณะการเรียนการสอน

1. เป็นการสอนใหญ่เรียนมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตในสังคม พร้อมทั้งรู้จักคิดหาวิธีการที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ
2. ใหญ่เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนมากที่สุด ตามวัยและความสามารถที่จะทำกิจกรรมนั้นได้ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นกิจกรรมของนักเรียนประมาณ 40% และกิจกรรมที่ครูเป็นผู้แนะนำประมาณ 60% แต่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 กิจกรรมของเด็กจะมากขึ้น และกิจกรรมที่ครูเป็นผู้แนะนำจะลดลงตามลำดับ
3. ยึดหยุ่นเวลาเรียนได้ตามความสนใจของผู้เรียน และตามความเหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชาแต่ละเรื่อง แต่ละตอน

จ. การประเมินผล การวัดและประเมินผลตลอดจนการติดตามผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เป็นหน้าที่ของครูสอนจะทดสอบเป็นระยะ หรือทดสอบเมื่อจบแต่ละบทเรียนตามลักษณะการจัดประสบการณ์และเนื้อหาวิชา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและวิวัฒนาการของ การรู้คุณ คินเคอร์ (Kinder. 1959 : 399) กล่าวถึงความหมายของการรู้คุณว่าเป็นภาพที่ผู้อ่านสามารถจะตีความหมายได้จากสัญลักษณ์ที่มีอยู่ และส่วนใหญ่จะเป็นภาพเกินจริง เพื่อสื่อความหมายหรือเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทันสมัย ตัวบุคคล หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทันที สำหรับวิททิชและชูลเลอร์ (Wittich and Schuller. 1962 : 154-155) อธิบายความหมายของการรู้คุณว่าเป็นสิ่งที่จำลองความคิดของบุคคล หรือจำลองมาจากสถานการณ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของคนทั่วไป การรู้คุณทำให้คนได้เข้าใจถึงความคิด เข้าใจถึงเรื่องราวต่าง ๆ และในเวลาเดียวกันก็เกิดความรู้สึกซาบซึ้งไปทั่ว ความหมายของการรู้คุณดังกล่าวนี้สอดคล้องกับความคิดของ สมพงษ์ ศิริเจริญ ซึ่งได้อธิบายว่า การรู้คุณเป็นภาพสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นตัวแทนของบุคคล แนวความคิด หรือสถานการณ์ และสร้างขึ้นสำหรับชักจูงความคิดของชน (สมพงษ์ ศิริเจริญ 2506 : 53) นอกจากนี้ คินเคอร์ ยังแบ่ง

ประเภทของการ์ตูนออกเป็น 2 ประเภทคือ การ์ตูนธรรมดา (cartoon) และการ์ตูนเรื่อง (comics) และโดยอธิบายว่าการ์ตูนเรื่องก็คือการ์ตูนธรรมดาหลายภาพ ซึ่งผู้เขียนภาพได้จัดลำดับเรื่องราวอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปเป็นเรื่องราวอย่างสมบูรณ์ (Kinder. 1959 : 152) สำหรับคำว่าการ์ตูนเรื่องที่ นิพนธ์ ศุขปรีย์ ได้ให้คำจำกัดความไว้มีความหมายสอดคล้องกัน โดยอธิบายว่าการ์ตูนเรื่อง คือ ภาพการ์ตูนที่มีเรื่องราวต่อเนื่องกันหลายภาพ การ์ตูนเรื่องอาจเป็นภาพที่ผู้เขียนเขียนขึ้นตอนละ 2-3 ภาพ ลงในหนังสือพิมพ์รายวันติดต่อกันเป็นประจำทุกวัน เรียกว่า การ์ตูนเป็นตอน (comic strip) ถ้าการ์ตูนเรื่องมีความยาวเป็นเล่มเรียกว่า หนังสือการ์ตูน (comic book) (นิพนธ์ ศุขปรีย์ 2517 : 33)

สถาบันทางศิลปะแห่งอเมริกา (American Institute of Graphic Arts) ได้บันทึกวิวัฒนาการและความหมายของภาพวาดชนิดที่เรารู้จักว่า comics ในปี ค.ศ. 1942 ภาพการ์ตูนตัวอย่างที่สถาบันนำออกแสดงให้ประชาชนชม เป็นภาพจำลองมาจากภาพลายเส้น "A Rock Shelter in Cogul" ของสเปน มีลักษณะของความคิดในสมัย Paleolithic อันสิ้นสุดลงทางยุโรปตะวันตกประมาณ 2500 ปี ก่อนคริสตกักราช ภาพดังกล่าวบรรยายถึงอารยธรรมสมัยดึกดำบรรพ์ ซึ่งแสดงให้เห็นความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว และความเคารพยกย่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในหลุมฝังศพของกษัตริย์แห่งอียิปต์ (Egyptian Tombs) มีผู้ค้นพบภาพบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน และภาพเรื่องราวมหัศจรรย์ต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันนิยมเรียกกันว่า การ์ตูน (comics) จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์แสดงว่าในศตวรรษนี้มีนักเขียนการ์ตูนบันทึกความรู้สึกนึกคิดและท่าทางของบุคคลต่าง ๆ สะท้อนภาพชีวิตของมนุษย์ในสมัยนั้นนับตั้งแต่พิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อถือต่าง ๆ และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

ในศตวรรษที่ 18 และ 19 เริ่มมีนักเขียนการ์ตูนการเมือง (caricaturists) ซึ่งมีความชำนาญในการเขียนการ์ตูนเป็นเรื่องราวต่าง ๆ หลายคน เช่น James Gillray (1757-1838), Thomas Rowlandson (1756-1827) และ George Cruikshank (1792-1898) สำหรับการเขียนการ์ตูนลงในหนังสือพิมพ์ได้พัฒนาการขึ้นมากในระหว่างศตวรรษที่ 19 ทั้งในยุโรปและอเมริกา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงให้เหมาะสมกับการตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ และสนองความต้องการของประชาชน

ปัจจุบันนี้มีหนังสือการ์ตูนหลายชนิดวางจำหน่ายทั่วไป Martin Sheridan (Becker. 1962 : 495-506) ผู้เขียนเรื่อง Comics and Their Creators ได้แบ่งชนิดของการ์ตูน พร้อมทั้งยกตัวอย่างการ์ตูนเรื่องต่าง ๆ ประกอบไว้ดังนี้

1. หนังสือการ์ตูนที่เกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน (married strips) เช่นเรื่อง The Gumps, Mr. and Mrs.
2. หนังสือการ์ตูนเกี่ยวกับการผจญภัย (adventure) เช่นเรื่อง Dick Tracy, Terry and the Pirates
3. หนังสือการ์ตูนเกี่ยวกับเด็กผู้หญิง (girl strips) เช่นเรื่อง Betty, The Toiler
4. หนังสือการ์ตูนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์มหัศจรรย์ (fantastic) เช่นเรื่อง Buck Rogers, Flash Gordon, Superman
5. หนังสือการ์ตูนเรื่องสั้น ๆ (panel comics) เช่นเรื่อง Believe it or not สมาคมการศึกษาเกี่ยวกับเด็กแห่งอเมริกา (Child Study Association of America)

ได้สำรวจหนังสือการ์ตูนใน ค.ศ. 1943 และแบ่งการ์ตูนออกเป็น 10 ชนิด คือ

1. เรื่องผจญภัย (adventure)
2. เรื่องการผจญภัยในความคิดฝัน (fantastic adventure)
3. เรื่องอาชญากรรมและการสอบสวน (crime and detective)
4. เรื่องชีวิตจริงและประวัติบุคคล (real-stories and biography)
5. เรื่องการผจญภัยในป่า (jungle adventure)
6. เรื่องการ์ตูนสัตว์ (animal cartoon)
7. เรื่องตลกขบขัน (fun and humor)
8. เรื่องเกี่ยวกับความรัก (love interest)
9. เรื่องจากหนังสือวรรณคดี (retold classics)
10. เรื่องสงคราม (war)

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการ์ตูนได้จัดแบ่งประเภทของการ์ตูนแตกต่างกันออกไปตามลักษณะดังนี้คือ (การ์ตูน : ศิลปะของอารมณชั้น 2518 : 37)

1. การ์ตูนการเมือง (political cartoon, caricature)
2. การ์ตูนประกอบเรื่อง (illustrated cartoon)
3. การ์ตูนสั้นเป็นตอน ๆ (cartoon strip) ซึ่งเป็นการ์ตูนทำชั้นรูปเดี่ยวจบ อาจจะเป็นการ์ตูนเงียบหรือมีคำพูดประกอบก็ได้
4. การ์ตูนเรื่องยาว (comic, serial cartoon)
5. การ์ตูนโฆษณา (commercial cartoon)
6. การ์ตูนเคลื่อนไหว (animation cartoon)
7. การ์ตูนล้อเลียนบุคคล (critical cartoon)
8. การ์ตูนประกอบการศึกษา (visual aid cartoon)
9. การ์ตูนโทรทัศน์ (television cartoon)
10. การ์ตูนแบบ (pattern cartoon)

2.2 วิวัฒนาการของการ์ตูนในประเทศไทย การ์ตูนเริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อรัชกาลที่ 6 โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้เวลาว่างวาดภาพล้อเลียนบรรดาข้าราชการที่ประพฤติมิควินัย ฉอราษฎรบังหลวง แลวงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์กุศลสมิต พระองค์ทรงส่งเสริมการวาดภาพล้อเลียนอย่างจริงจัง ทำให้การวาดภาพการ์ตูนล้อได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย นักวาดภาพล้อที่มีชื่อเสียงคนแรกของไทยคือ เปล่ง ไทรปิ่น ซึ่งมีโอกาสเดินทางไปทวีปยุโรป แล้วนำแบบการวาดภาพการ์ตูนล้อเลียนของต่างประเทศ มาใช้วาดภาพการ์ตูนล้อเลียนการเมืองในประเทศไทย โดยตัวการ์ตูนจะมีลักษณะเป็นคนตัวเล็ก คีระโชโต ผลงานของเปล่ง ไทรปิ่น ได้รับความตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เคลิเมนต์วันจันทร์แทบทุกฉบับ

หนังสือการ์ตูนตองหยุกการผลิตชั่วคราวในตอนต้นรัชกาลที่ 7 เพราะภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย ในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตย การ์ตูนล้อเลียนการเมืองเริ่มแพร่หลายมากขึ้น ในช่วงนี้มีนักเขียนการ์ตูนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งคือ สวัสดิ์ จุฑารพ

โดยใช้ชื่อนามปากกา "ซุนหมิ่น" ซึ่งนักอ่านการ์ตูนทั่วไปในยุคนี้รู้จักกันแพร่หลาย สวัสดิ์ จุฑารพ สร้างตัวการ์ตูนเอกขึ้น คือ ซุนหมิ่น โดยใช้หน้าตาของป๊อป อาย (Pop Eyes) เป็นหน้าของซุนหมิ่น และใส่รองเท้าของ มิกกี้ เม้าส์ (Mickey Mouse) พ.ศ. 2469 สวัสดิ์ จุฑารพ จัดทำหนังสือเด็กเล่มหนึ่ง คือ วรรณเกษม ต่อมาในปี พ.ศ. 2475 สวัสดิ์ จุฑารพ เป็นคนแรกที่ใช้ภาพการ์ตูนในหนังสือวรรณคดี ผลงานที่สำคัญคือเรื่อง สังข์ทอง นอกจากนี้ยังมีนักการ์ตูนที่มีชื่อเสียงในยุคเดียวกันอีกคือ จานงก์ รอดอริ ซึ่งมีผลงานที่สำคัญคือ พญานอยชมตลาด และ ระเเคนลันไค

ในระยะต่อมา นักเขียนการ์ตูนนิยมเขียนเรื่องราวในแวดวงวรรณคดี นิยายปรัมปรา มากขึ้น นักเขียนการ์ตูนคนแรกที่ถูกเบิกการ์ตูนเด็กในประเทศไทยคือ ฉันท สุวรรณบุญ ผลงานลำดับแรกคือ ชุกปองเปลือย และได้เขียนการ์ตูนประกอบโคลง โลกนิติ เพื่อบรรยายเนื้อหาของโคลงให้คนอ่านเข้าใจความหมาย ในช่วงนี้จึงมีการ์ตูนอยู่ 2 ประเภท คือ การ์ตูนจากวรรณคดี และการ์ตูนสังคมการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์ และเริ่มมีหนังสือการ์ตูนแบบรวมเล่มวางจำหน่ายทั่วไปมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2489 ประยูร จรรยาวงษ์ ได้เริ่มเขียนการ์ตูนเรื่อง หลวิชัย ในหนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย และต่อมาได้ประสบผลสำเร็จในการเขียนการ์ตูนล้อเลียนการเมือง โดยได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดการ์ตูนล้อการเมืองของโลกที่ประเทศอังกฤษ และรางวัลแมกไซไซ ที่ประเทศฟิลิปปินส์

ในปี พ.ศ. 2493 พิมล กาศสิทธิ์ ซึ่งใช้นามปากกา "ตุ๊กตา" ได้เขียนการ์ตูนเรื่อง ระเเคนลันไค ขึ้นเป็นเรื่องแรก และต่อมาในปี พ.ศ. 2495 ได้จัดทำหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก คือ การ์ตูนตุ๊กตา ซึ่งได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2500 จนถึงปัจจุบัน แนวโน้มของการ์ตูนแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกเป็นช่วงที่การ์ตูนส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอภินิหาร ของวิเศษ โดยได้รับอิทธิพลจากเทพนิยายของตะวันตก แต่น่ามาผูกเรื่องเขียนใหม่ให้เป็นการ์ตูนแบบไทย เช่น เรื่อง อัสวินสายฟ้า ปี่วิเศษ เจ้าชายผมหอง จอมอภินิหาร ฯลฯ สำหรับช่วงหลังเป็นช่วงที่ภาพยนตร์โทรทัศน์จำพวกสัตว์ประหลาด มนุษย์วิเศษ ของญี่ปุ่นมีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กไทย ทำให้การ์ตูนในท้องตลาดส่วนใหญ่เปลี่ยนแนวมาเป็นการ์ตูนสัตว์ประหลาด ลอกเลียนแบบภาพยนตร์โทรทัศน์ เช่น เรื่อง จัมโบ้เอ ซาโมง่า หุ่นกายสิทธิ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหนังสือการ์ตูน

เล่มละบาท ซึ่งเน้นหนักทางด้านไสยศาสตร์ เรื่องรักโศก ออกวางจำหน่ายเพิ่มขึ้น

2.3 ความสนใจของเด็กในการอ่านหนังสือการ์ตูน เด็กที่อ่านหนังสือการ์ตูน มักมีความรู้ดีกว่าตัวเองเป็นพระเอก นางเอกของเรื่อง เป็นผู้มีความสามารถในการต่อสู้กับอุปสรรค ความบีบคั้นต่าง ๆ รวมทั้งความอยุติธรรมของมนุษย์ หนังสือการ์ตูนสามารถทำให้เด็กที่อ่อนแอ ซ้ำซาก กลายเป็นผู้ที่เก่งกล้าได้ นอกจากนี้เด็กยังสามารถเข้าใจเรื่องราวและความหมายจากภาพในหนังสือการ์ตูนมากกว่าหนังสืออ่านทั่วไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวเด็กจึงมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูน ซึ่งได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้หลายคน เช่น สโคเนลล์ (Schonell. 1961 : 219) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กระหว่างอายุ 5 ปี ถึง 10 ปี พบว่าเด็กช่วงอายุ 8 ปี ถึง 10 ปี สนใจอ่านหนังสือการ์ตูนแทบทั้งหมด ผลการวิจัยของสโคเนลล์นี้สอดคล้องกับผลงานของ มีค (Meed. 1963 : 709) ซึ่งได้ศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กชั้นประถมปีที่ 1 จำนวน 248 คน โดยการสัมภาษณ์ ปรากฏว่าเด็กช่วงอายุประมาณ 8 ปี มีความสนใจอ่านหนังสือการ์ตูน โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย เช่นเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยของเกเซล (Gesell. 1946 : 317) **ที่โดยผลคล้ายคลึงกัน**

หนังสือการ์ตูนนอกจากจะมีอิทธิพลต่อความสนใจของเด็กต่างประเทศ ดังปรากฏผลจากการค้นคว้าวิจัยดังกล่าวแล้ว หนังสือการ์ตูนก็มีอิทธิพลต่อความสนใจในการอ่านของเด็กไทยด้วย กรมวิชาการได้ทำการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทยในปี พ.ศ. 2519 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 1,350 คน พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาชอบอ่านหนังสือการ์ตูนมากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 35)

สำหรับความสนใจในการอ่านของเด็กชายและเด็กหญิง ฮิลเดรท (Hildreth. 1958 : 525) ได้ทำการวิจัยกับเด็กอายุ 6-16 ปี ในประเทศอังกฤษ ปรากฏว่าเด็กชายและเด็กหญิงร้อยละ 95 สนใจอ่านหนังสือการ์ตูน ส่วนคำรงค์ เพชรพลาญ ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านของเด็กชายและเด็กหญิง โดยใช้เด็กอายุ 9-20 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าเด็กชายและเด็กหญิงต่างมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนเช่นกัน (คำรงค์ เพชรพลาญ 2504 : 79) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กของ ลาวรรณ โฉมฉาย โดยใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเด็กทั้งสองเพศ

ค้างสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนทั้งสิ้น แต่มีความแตกต่างกันในประเภทที่ตนชอบเท่านั้น (ลาวรรณ โฉมเฉลา 2504 : 75) และจากการศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนประเภทต่าง ๆ ของเด็กนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนอายุ 8 ปี สนใจการ์ตูนประกอบบรรณคดีและนิทานมากที่สุด และนักเรียนอายุ 9 ปี และ 10 ปี สนใจการ์ตูนข่าวชั้นตลกมากที่สุด (สุวัณษ ศรีสง่า 2516 : 77)

2.4 การนำการ์ตูนไปใช้ในการเรียนการสอน จากผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายคนซึ่งสรุปตรงกันว่า เด็กมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูน ทำให้เกิดแนวความคิดว่าควรมีการทดลองนำหนังสือการ์ตูนมาใช้ในการเรียนการสอนบ้าง ครูในสหรัฐอเมริกาต่างทดลองนำมาใช้ประกอบการสอนในวิชาต่าง ๆ เช่น วิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และสังคมศึกษา เป็นต้น ปรากฏว่าได้ผลดี ช่วยให้เด็กสนใจเนื้อหาวิชามากขึ้น และทำให้การสอนดีขึ้น (สมพงษ์ ศิริเจริญ 2506 : 59) คินเดอร์ (Kinder. 1959 : 399) กล่าวถึงความคิดเห็นของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาเกี่ยวกับการนำการ์ตูนไปใช้กับการเรียนการสอนว่า การ์ตูนที่ดีจะมีคุณค่าทางการศึกษาในแง่ของความกระชับและการดึงดูดความสนใจ เพราะในเนื้อหาอันน้อยนิดการ์ตูนสามารถสื่อความหมายได้ดีกว่าคำยาว ๆ หลาย ๆ คำ

จากแนวความคิดนี้ เลปคิช ได้สำรวจการใช้การ์ตูนประกอบการสอนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 300 คน ปรากฏผลดังนี้ (Kinder. 1965 : 68-69)

1. ครูทุกคนมีความพอใจในประโยชน์ของการ์ตูน
2. นักเรียนร้อยละ 97 ชอบครูที่สอนโดยใช้การ์ตูน
3. การ์ตูนมีประโยชน์ที่สุดสำหรับครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์
4. ประโยชน์ของการ์ตูนอยู่ที่การใช้เป็นภาพประกอบ การดึงดูดความสนใจ การจูงใจ การให้ความชัดเจน การเน้นให้เกิดอารมณ์ขัน
5. ครูและนักเรียนเห็นพ้องกันว่าพอใจหนังสือแบบเรียนที่มีการ์ตูนเป็นภาพประกอบ

ประโยชน์ของการนำหนังสือการ์ตูนมาใช้ในการเรียนการสอน สามารถพิสูจน์ได้จาก การทดลองของ โซนส์ (Sones. 1944 : 238-239) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน ระหว่างหนังสือคู่มือธรรมดา กับหนังสือการ์ตูนเรื่อง โดยทดลองกับเด็กระดับเกรด 6 และเกรด 7 ชั้นละ 400 คน สำหรับกลุ่มทดลองใช้หนังสือการ์ตูนเรื่อง Wonder Woman

ส่วนกลุ่มควบคุมใช้หนังสือบทเรียนธรรมดา ผลการทดลองปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง ซึ่งอ่านหนังสือการ์ตูน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมประมาณ 10-30%

บราวน์ (Brown. 1977 : 113) ได้ยกตัวอย่างการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ของโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในอเมริกา โดยครูจะจัดมุมการ์ตูนไว้บนแผนป้ายผ้าสีหน้าห้องเรียน นักเรียนจะเลือกตัดการ์ตูนจากหนังสือพิมพ์และวารสารมาปิดไว้ที่มุมดังกล่าว พร้อมทั้งคำอธิบาย จุดเด่นของการ์ตูนนั้น ในแต่ละสัปดาห์นักเรียนทุกคนจะช่วยกันเลือกการ์ตูนเพียง 1 ชิ้น ที่พิจารณาาร่วมกันแล้ววาระบรรยายข่าวและเหตุการณ์สำคัญในรอบสัปดาห์ได้ดีที่สุดเป็น "ยอดการ์ตูน ประจำสัปดาห์" แล้วปิดไว้ในป้ายประกาศพิเศษ วิธีการนี้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจจุดสำคัญของการ์ตูนในหนังสือพิมพ์และวารสาร ซึ่งช่วยสะท้อนเหตุการณ์ปัจจุบันของประเทศและของโลกได้ดีขึ้น และเป็นการส่งเสริมการเรียนวิชาสังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี

การสร้างหนังสือการ์ตูนขึ้นเพื่อใช้ประกอบการศึกษา เป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าทดลองปฏิบัติอย่างยิ่ง ดังที่ ประสงค์ สุรสิทธิ์ (ประสงค์ สุรสิทธิ์ 2515 : 36-39) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านหนังสือบทเรียนภาษาอังกฤษที่มีแต่ตัวอักษร บทเรียนภาษาอังกฤษที่มีตัวอักษรประกอบภาพการ์ตูน และบทเรียนภาษาอังกฤษที่ผูกเนื้อเรื่อง เป็นการ์ตูนเรื่อง โดยทดลองกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ปรากฏว่ากลุ่มที่อ่านบทเรียนซึ่งผูกเนื้อเรื่อง เป็นการ์ตูนเรื่อง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่อ่านบทเรียนซึ่งมีแต่ตัวอักษร และกลุ่มที่อ่านบทเรียนที่มีแต่ตัวอักษรประกอบภาพการ์ตูน

จากการศึกษาถึงความสนใจของเด็กที่มีต่อหนังสือการ์ตูน และผลดีของการนำหนังสือการ์ตูนไปใช้ในการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมีการส่งเสริมให้ครู และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ได้เลือกหนังสือการ์ตูนที่ดี รวมทั้งการผลิตหนังสือการ์ตูนที่มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตร เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียน

วิธีดำเนินการทดลอง

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการทดลอง
- ④ ^๑ ^๒ ^๓ ^๔ ^๕ ^๖ ^๗ ^๘ ^๙ ^{๑๐} ^{๑๑} ^{๑๒} ^{๑๓} ^{๑๔} ^{๑๕} ^{๑๖} ^{๑๗} ^{๑๘} ^{๑๙} ^{๒๐} ^{๒๑} ^{๒๒} ^{๒๓} ^{๒๔} ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} ^{๒๙} ^{๓๐} ^{๓๑} ^{๓๒} ^{๓๓} ^{๓๔} ^{๓๕} ^{๓๖} ^{๓๗} ^{๓๘} ^{๓๙} ^{๔๐} ^{๔๑} ^{๔๒} ^{๔๓} ^{๔๔} ^{๔๕} ^{๔๖} ^{๔๗} ^{๔๘} ^{๔๙} ^{๕๐} ^{๕๑} ^{๕๒} ^{๕๓} ^{๕๔} ^{๕๕} ^{๕๖} ^{๕๗} ^{๕๘} ^{๕๙} ^{๖๐} ^{๖๑} ^{๖๒} ^{๖๓} ^{๖๔} ^{๖๕} ^{๖๖} ^{๖๗} ^{๖๘} ^{๖๙} ^{๗๐} ^{๗๑} ^{๗๒} ^{๗๓} ^{๗๔} ^{๗๕} ^{๗๖} ^{๗๗} ^{๗๘} ^{๗๙} ^{๘๐} ^{๘๑} ^{๘๒} ^{๘๓} ^{๘๔} ^{๘๕} ^{๘๖} ^{๘๗} ^{๘๘} ^{๘๙} ^{๙๐} ^{๙๑} ^{๙๒} ^{๙๓} ^{๙๔} ^{๙๕} ^{๙๖} ^{๙๗} ^{๙๘} ^{๙๙} ^{๑๐๐}

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2522 จำนวน 60 คน ได้มาโดยทำตามลำดับขั้นดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง 1 โรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จากนั้นจึงสุ่มหาห้องเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 2 ห้อง และกลุ่มทดลอง 2 ห้อง โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายเช่นกัน

2. สุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในภาคปลายของปีการศึกษา 2521 ระหว่างค่าแห่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26-75 ห้องละ 15 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ได้แก่ นักเรียนที่เป็นกลุ่มควบคุม 2 ห้อง จำนวน 30 คน และกลุ่มทดลอง 2 ห้อง จำนวน 30 คน ดังแสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียนใน แต่ละห้องเรียน	รวม
กลุ่มควบคุม	2	15	30
กลุ่มทดลอง	2	15	30

การสร้างเครื่องมือ

1. สร้างหนังสือการ์ตูนเพื่อใช้ในการทดลอง โดยศึกษาหลักสูตรและเอกสารแนะนำการสอน วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2521 อย่างละเอียด แล้วศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียนภาพการ์ตูน จากหนังสือของวิททิชและชูลเลอร์ (Wittich and Schuller. 1962 : 154-155) จากนั้นจึงลงมือสร้างหนังสือการ์ตูนตามลำดับขั้นดังนี้

1.1 วิเคราะห์จุดมุ่งหมายและเนื้อหาของเรื่อง การรักษาความสะอาดและความสวยงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญและความเหมาะสม

1.2 นำเนื้อหาที่วิเคราะห์แล้วมาผูกเป็นโครงเรื่อง กำหนดจำนวนภาพ (script) โดยสมมติตัวละครให้ดำเนินเรื่องต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ พร้อมทั้งคำบรรยายประกอบภาพ แล้วจึงเขียนเป็นภาพการ์ตูนลายเส้นซึ่งมีสัดส่วนและลักษณะคล้ายของจริง (ดังแสดงไว้ในภาคผนวก)

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษาจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของเรื่องการรักษาความสะอาดและความสวยงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากหลักสูตรและเอกสารแนะนำการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ บุคลากรวิธีเขียนแบบทดสอบจากเทคนิคการเขียนข้อทดสอบของ ชาวาล แพร์ทกุล (ชาวาล แพร์ทกุล 2520 : 407) แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบเลือกตอบ (multiple choice) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แล้วจึงนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง จำนวน 107 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
ประถมศึกษาปีที่ 2/3	23	14	37
ประถมศึกษาปีที่ 2/4	23	14	37
ประถมศึกษาปีที่ 2/5	21	12	33
รวม	67	40	107

3. ทราบแบบทดสอบ โดยให้คะแนนข้อที่ถูกชอละ 1 คะแนน ส่วนข้อผิดและข้อที่ไม่ได้ทำได้ 0 คะแนน เมื่อทราบและรวมคะแนนแบบทดสอบแต่ละฉบับเรียบร้อยแล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อสอบที่เรียกว่า High-Low 27 Percent Group Method of Item Analysis (Fan. 1952 : 3-32) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20-.80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ข้อทดสอบที่ต้องการใช้จริงจำนวน 25 ข้อ (ดังได้แสดงไว้ในภาคผนวก ข) แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร 'Kuder Richardson 20 (Anastasi. 1968 : 85) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8175

การดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองดังต่อไปนี้

1. ทำการทดสอบก่อนการเรียน (pretest) กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม เพื่อวัดพื้นฐานความรู้ในเนื้อหาที่จะเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 25 ข้อ
2. ให้นักเรียนเรียนกับครูโดยใช้วิธีสอนตามปกติ คือ มีการเตรียมการสอน ทำบันทึกการสอน และใช้อุปกรณ์การสอน เช่น ของจริง รูปภาพ โปสเตอร์ เป็นต้น

3. ให้นักเรียนทดลองเรียนกับครู เช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม แต่ใช้หนังสือการคูณประกอบการสอนแทนการใช้อุปกรณ์การสอนอื่น ๆ วิธีการสอนคือให้นักเรียนอ่านหนังสือการคูณพร้อม ๆ กัน เมื่ออ่านจบแล้วให้มีการอภิปราย ชักถาม และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยครูจะอธิบายเพิ่มเติมในตอนที่สำคัญ และตอนที่นักเรียนไม่เข้าใจ การทดลองสอนนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 2 วัน

4. หลังจากเรียนบทเรียนจบแล้ว จึงทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม (posttest) กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยใช้เวลาในการเรียนและการทำแบบทดสอบเท่ากันทั้งสองกลุ่ม คือกลุ่มละ 2 ชั่วโมง

5. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนทำเสร็จแล้วไปตรวจให้คะแนน ข้อใดที่นักเรียนทำถูกให้ 1 คะแนน ส่วนข้อที่ทำผิดหรือไม่ได้ทำ ให้ 0 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 25 คะแนน

6. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคะแนนเฉลี่ย (mean) โดยคำนวณจากสูตร (Guilford. 1950 : 44)

$$\begin{aligned} \bar{X} &= \frac{\sum X}{N} \\ \bar{X} &= \text{คะแนนเฉลี่ย} \\ \sum X &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนนักเรียน} \end{aligned}$$

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (standard deviation) โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (Rickmers and Todd. 1967 : 22)

$$s = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

s	=	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
$\sum X$	=	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	=	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	=	จำนวนนักเรียน

3. หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรของ Kuder Richardson 20
(Anastasi. 1968 : 85)

$$r_{tt} = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[\frac{s_t^2 - pq}{s_t^2} \right]$$

r_{tt}	=	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	=	จำนวนข้อคำถามในแบบทดสอบ
s_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด
p	=	สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกแต่ละข้อกับจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด
q	=	1 - p

✓ 4. วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
โดยใช้ t-test จากสูตร (Sterling. 1968 : 316-317)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

$$\begin{aligned} \bar{X}_1, \bar{X}_2 &= \text{คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1, 2} \\ S_1^2, S_2^2 &= \text{ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1, 2} \\ N_1, N_2 &= \text{จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 1, 2} \end{aligned}$$

✓ 5. วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทดสอบก่อนเรียน (pretest) กับการทดสอบหลังเรียน (posttest) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test (Minium. 1970 : 309)

$$\begin{aligned} t &= \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}} \\ \text{เมื่อ } \bar{D} &= \text{คะแนนเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่าง} \\ S_{\bar{D}} &= \text{ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ } \bar{D} \\ &\text{หาได้จากสูตร } S_{\bar{D}} = \frac{S_D}{\sqrt{n}} \\ D &= \text{ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่} \\ S_D &= \sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n(n-1)}} \end{aligned}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลของการทดลอง และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 1 เป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบ
ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบแต่ละตัวยกกำลังสอง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
s	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
ΣD	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างของการทดสอบครั้งแรกและครั้งที่สองในแต่ละกลุ่ม
\bar{D}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่างของการทดสอบครั้งแรกและครั้งที่สองในแต่ละกลุ่ม
s_D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่างของการสอบก่อนและหลังการทดสอบในแต่ละกลุ่ม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการทดลองจะกระทำเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง
2. การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม
3. การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียน ของกลุ่มทดลอง

4. การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการ เรียน ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง

การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนการ เรียนระหว่างกลุ่ม ควบคุมกับกลุ่มทดลอง

ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อวัดความรู้พื้นฐานในเนื้อหาวิชาที่ ทำการทดลองของนักเรียนในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองว่าแตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ ได้แสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 ความแตกต่างของคะแนนความรู้พื้นฐานระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{x}	s^2	t
กลุ่มควบคุม	30	9.1	9.817	0.742
กลุ่มทดลอง	30	9.7	9.803	

จากตาราง 3 เห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน ค่าความ แปรปรวนก็ไม่แตกต่างกันนัก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีความรู้พื้นฐานในเนื้อหาวิชาที่ทำกรทดลองไม่แตกต่างกัน แสดงว่าก่อนการทดลองกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสองกลุ่มมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะทดลอง โดยเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนของ
กลุ่มควบคุม

หลังจากกลุ่มควบคุมได้เรียนเนื้อหาวิชาที่ทำการทดลองจบแล้ว จึงทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับ การทดสอบครั้งแรก ผลของการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบครั้งแรก กับคะแนนจากการทดสอบครั้งหลังของกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 ความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียน กับคะแนนจากการทดสอบหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม	N	ΣX	\bar{X}	S^2	ΣD	\bar{D}	S_D	$S_{\bar{D}}$	t
คะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียน	30	273	9.1	9.817	123	4.1	3.546	0.647	6.336*
คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน		396	13.2	20.234					

- * ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4 ปรากฏว่าคะแนนจากการทดสอบหลังการเรียน แตกต่างกับคะแนนจากการทดสอบก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนแล้ว พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนของ
กลุ่มทดลอง

เมื่อนักเรียนกลุ่มทดลองเรียนจบเนื้อหาวิชาที่ทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับผลการทดลองครั้งแรก ผลของการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบครั้งแรก กับคะแนนจากการทดสอบครั้งหลังของกลุ่มทดลอง แสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 ความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียน กับคะแนนจากการทดสอบหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	N	ΣX	\bar{X}	s^2	ΣD	\bar{D}	s_D	$s_{\bar{D}}$	t
คะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียน	30	291	9.7	9.803	166	5.533	3.607	0.658	8.408*
คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน		457	15.233	17.495					

* ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 5 ปรากฏว่าคะแนนจากการทดสอบหลังการเรียนแตกต่างกับคะแนนจากการทดสอบก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนแล้ว พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียน ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง

หลังจากกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เรียนเนื้อหาวิชาที่ทดลองจบแล้ว จึงทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันเพื่อหาความแตกต่าง ดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 ความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{x}	s^2	t
กลุ่มควบคุม	30	13.2	20.234	1.813 *
กลุ่มทดลอง	30	15.233	17.495	

* ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($df = n_1 + n_2 - 2 = 58$)

จากตาราง 6 ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนแล้ว พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติ

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง การรักษาความสะอาดและความสวยงามของธรรมชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนด้วยหนังสือการ์ตูน กับการสอนตามปกติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูน สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2522 จำนวน 60 คน โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ภาคปลาย ปีการศึกษา 2521 ระหว่างตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26-75 จำนวนทั้งหมด 72 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ เรื่อง การรักษาความสะอาดของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. อุปกรณ์การสอนของกลุ่มทดลองได้แก่ หนังสือการ์ตูนเรื่องการรักษาความสะอาดของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. อุปกรณ์การสอนของกลุ่มควบคุมได้แก่ รูปภาพ โปสเตอร์ ของจริง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องการรักษาความสะอาดของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 25 ข้อ แบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น .8175 และมีคุณภาพที่ตรงตามหลักเกณฑ์

การดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (pretest) กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม เพื่อวัดพื้นฐานความรู้ในเนื้อหาที่จะเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 25 ข้อ
2. ใ้กลุ่มควบคุมเรียนกับครู โดยใช้วิธีสอนตามปกติ คือมีการเตรียมการสอน ทำบันทึกการสอน และใช้อุปกรณ์การสอน เช่น รูปภาพ โปสเตอร์ ของจริง เป็นต้น
3. ใ้กลุ่มทดลองเรียนกับครู เช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม มีการเตรียมการสอนเหมือนกัน แต่ใช้หนังสือการ์ตูนแทนอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ ทั้งหมด วิธีการสอนคือให้นักเรียนอ่านหนังสือการ์ตูนพร้อม ๆ กัน เมื่ออ่านจบแล้วให้นักเรียนอภิปราย ซักถาม และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยครูจะอธิบายเพิ่มเติมในตอนที่สำคัญ และตอนที่นักเรียนไม่เข้าใจ
4. หลังจากเรียนบทเรียนจบแล้ว จึงทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม (posttest) กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทันที โดยใช้เวลาในการเรียนและการทำแบบทดสอบเท่ากันทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มละ 2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้กำหนดหาค่าต่อไปนี้

1. คะแนนเฉลี่ย
2. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ t-test

ผลของการทดลอง

จากผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูน ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูน สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติ

อภิปรายผล

ผลการทดลองครั้งนี้ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินับเป็นการสนับสนุนแนวความคิดในการนำหนังสือการ์ตูนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ดังเคยมีผู้ทดลองแล้วหลายคน เช่น โซนส์ (Sones, 1944 : 238-239) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านหนังสือการ์ตูนเรื่อง กับ การอ่านหนังสือเรียนธรรมดา ปรากฏว่านักเรียนที่อ่านหนังสือการ์ตูนเรื่อง มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่อ่านหนังสือเรียนธรรมดาร้อยละ 10-30 และการวิจัยของเลปทิจ (Kinder, 1965 : 68-69 citing Leptich, 1960 : unpagged) เกี่ยวกับการใช้การ์ตูนในการเรียนการสอน พบว่านักเรียนร้อยละ 97 ชอบหนังสือแบบเรียนที่เป็นหนังสือการ์ตูน นอกจากนี้ ประสงค์ สุรสิทธิ์ (ประสงค์ สุรสิทธิ์ 2515 : 36-39) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการอ่านหนังสือบทเรียนที่ผูกเนื้อเรื่องเป็นการ์ตูนเรื่อง กับ การอ่านหนังสือบทเรียนธรรมดา และหนังสือบทเรียนที่มีภาพการ์ตูนประกอบ ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่อ่าน

หนังสือบทเรียนการทูนเรื่อง มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่านักเรียนอีกสองกลุ่ม เมื่อพิจารณาผลการทดลองครั้งนี้ รวมถึงผลการทดลองดังกล่าวมาแล้ว จึงสรุปได้ว่า การนำหนังสือการทูนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้ดีกว่าการสอนตามปกติ

ผลจากการทดลองครั้งนี้ทำให้ได้หนังสือการทูนเรื่อง การรักษาความสะอาดและความสวยงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ทันที ประโยชน์ของหนังสือการทูนที่ผ่านการทดลองแล้วนี้ นอกจากจะเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนโดยตรงแล้ว ยังใช้เป็นหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลินสนองความต้องการของนักเรียนอีกด้วย, ดังผลการวิจัยของกรมวิชาการเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสนใจและชอบอ่านหนังสือการทูนมากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ช : ไม่มีเลขหน้า)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การสอนด้วยหนังสือการทูนทดลองกับกลุ่มวิชาอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ และภาษาไทย เป็นต้น
2. เนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและการจัดเนื้อหาวิชาจากหลักสูตรเดิมหลายประการ จึงควรสร้างหนังสือการทูนประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ทุกชั้นเรียน แล้วทดลองกับนักเรียนเพื่อศึกษาว่าจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดีเพียงใด
3. ควรคัดเลือกหนังสือการทูนทั่วไปที่มีเนื้อหาส่งเสริมการเรียนการสอน และมีมาตรฐานการพิมพ์ดี นำมาทดลองใช้สอนนักเรียน เพื่อศึกษาว่าจะมีผลทำให้เด็กเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนตามปกติหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- "การค้น : ศิลปะของอารมณ์ขัน" ประชาชาติ 69 : 36-49 มีนาคม 2518
- ชวาล แพร์ทกุล เทคนิคการเขียนขอทดสอบ โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 407 หน้า
- คำวาง เพชรพลาย "ทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือ การอ่านหนังสือ และห้องสมุด"
- ใน บรรณารักษ์ 2504 หน้า 58-59 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2504
- นิพนธ์ สุขปรีย์ และ ลัดดา สุขปรีย์ เทคโนโลยีทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ภาควิชา-
เทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
2517, 167 หน้า
- ประสงค์ สุรสิทธิ์ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านความเข้าใจของนักเรียน
จากการอ่านหนังสือบทเรียนภาษาอังกฤษที่มีแต่ตัวอักษร บทเรียนภาษาอังกฤษที่มีตัวอักษร
ประกอบด้วยภาพการ์ตูน และบทเรียนภาษาอังกฤษที่ผูกเนื้อเรื่องเป็นการค้นเรื่อง ในระดับ
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515,
69 หน้า อักสำเนา
- แมนมาส์ ชวลิต และ สิรินทร์ ชวงโชติ คู่มือบรรณารักษศาสตร์ โภชนบรรมกิจ 2511,
796 หน้า
- ลาวรรณ โฉมเฉลา ผลดีและผลเสียจากการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนปลาย (ป. 5 - ป. 7) ปรินฎานิพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2504, 80 หน้า อักสำเนา
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง กรมวิชาการ รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่ม
อายุ 11 - 16 ปี กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2510, 295 หน้า
- _____ . รายงานการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ข, ไม่มีเลขหน้า
- _____ . หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่าง กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ง, 501 หน้า
- _____ . หลักสูตรใหม่ เอกสตรแนะนำหลักสูตรประถมศึกษา 2521 กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ค, 22 หน้า

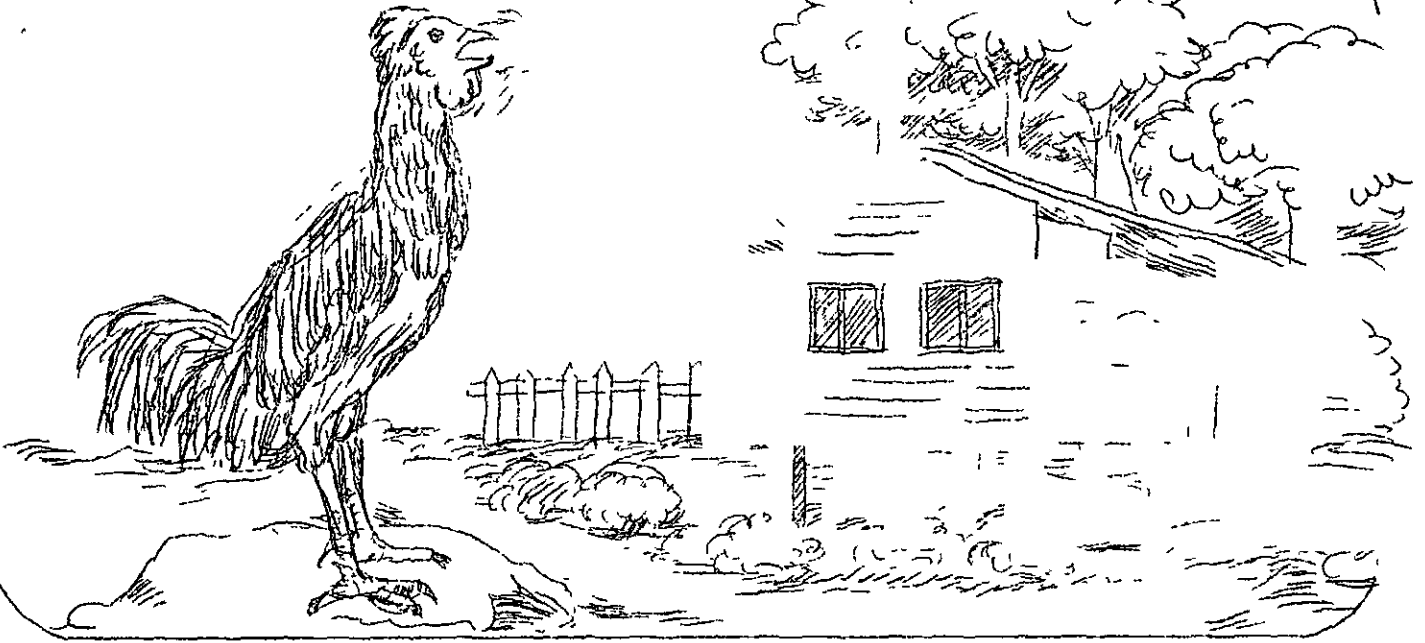
- _____ . คำสั่งที่ วก. 439/2520 เรื่องให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2520 ก.
- _____ . คำสั่งที่ วก. 75/2521 เรื่องการกำหนดหนังสือเรียน และสื่อการเรียนอื่น ๆ
สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2521
สมพงษ์ ตีริเจริญ และคนอื่น ๆ คู่มือการใช้สื่อทัศนวัสดุ โครงการพัฒนาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ 2506, 422 หน้า
- สุมน อมรวิวัฒน์ และคนอื่น ๆ หนังสืออ่านวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ไทยวัฒนาพานิช 2521, 154 หน้า
- สุวัจน์ ศรีสง่า การศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนอายุ 8 ปี, 9 ปี
และ 10 ปี ปีการศึกษา 2515 ปริชญานิพนธ์ กต.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2516, 87 หน้า อัดสำเนา
- Anastasi, Anne. Psychological Testing. 3rd.ed., London, McMillan,
1968. 665 p.
- Becker, Stephen. "Cartoon," in Collier's Encyclopedia. v. 5,
p. 495-506, New York, Crowell Collier Publishing Company, 1962.
- Brown, James W., Richard B. Lewis and Fred F. Hardcheroad.
AV Instructional Technology Media and Methods. 5th. ed.,
New York, McGraw-Hill, 1977. 498 p.
- Fan, Chung Teh. Item Analysis Table. Princeton, Educational
Testing Service, 1952. 32 p.
- Gesell, Arnold Lucins. The Child from Five to Ten. New York,
Harper and Brothers, 1946. 475 p.
- Guilford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education.
New York, McGraw-Hill, 1950. 633 p.
- Guilford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education.
New York, McGraw-Hill, 1956. 565 p.
- Hildreth, Gertrude. Teaching Reading : a Guide to Basic Principles
and Modern. New York, Henry Holt and Company, 1958. 612 p.
- Kinder, James S. Audio-Visual Materials and Techniques. 2nd. ed.,
New York, American Book Company, 1959. 592 p.
- Kinder, James S. Using Audio-Visual Materials in Education.
New York, American Book Company, 1965. 199 p.

- Larricks, Nancy. A Parents' Guide to Children's Reading. New York, Doubleday and Company, 1950. 28 p.
- Meed, Margaret. "Reading Interest in First Grades," Elementary English. 11 : 707-711, November, 1963.
- Minium, Edward W. Statistical Reasoning in Psychology and Education. New York, John Wiley & Sons, 1970. 465 p.
- Rickmers, A.D. and H.N. Todd. Statistics. New York, McGraw-Hill, 1961. 359 p.
- Schonell, Fred J. The Psychology and Teaching of Reading. London, Oliver and Boyd, 1961. 295 p.
- Sones, W.W.D. "The Comics and the Instructional Method," Journal of Educational Sociology. p : 238-239, December, 1944.
- Sterling, Theodor D. and Seymour V. Pollack. Introduction to Statistical Data Processing. New Jersey, Prentice-Hall, 1968. 633 p.
- Wittich, Walter Arno and Charles Francis Schuller. Audio-Visual Materials, Their Nature and Use. 3rd. ed., New York, Harper and Brothers Publishers, 1962. 500 p.

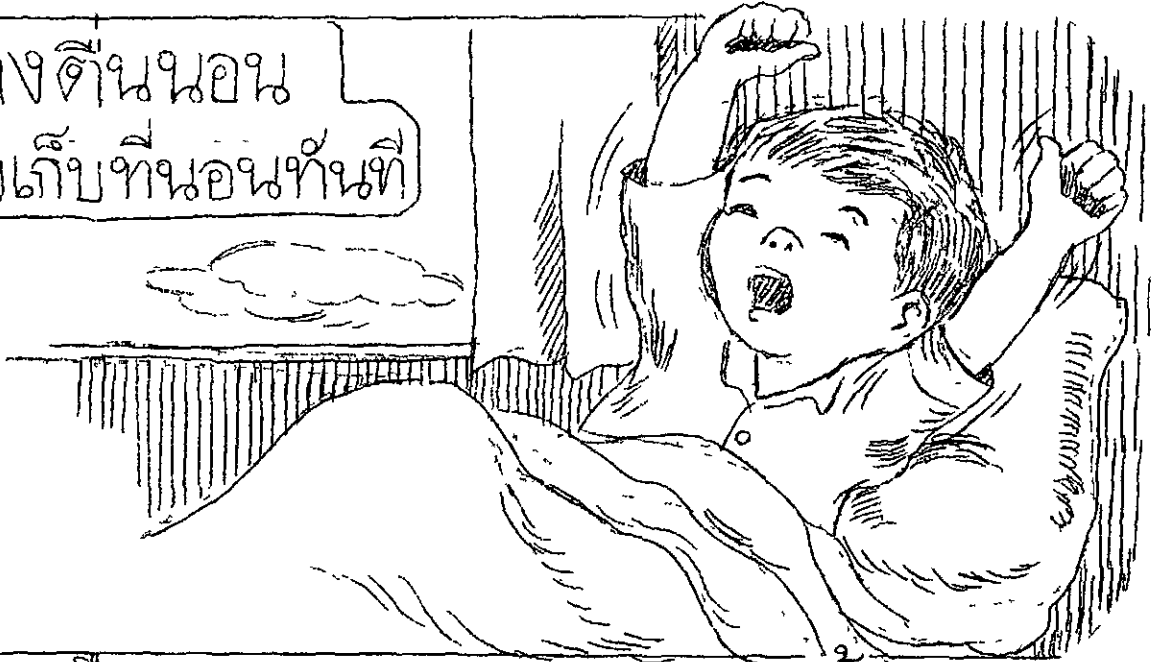
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
บทเรียนที่ใช้ในการทดลอง

ไก่แล้ว...

หนูแดงตื่นนอน
แล้วรีบเก็บที่นอนทันที

แปรงฟัน

อาบน้ำ

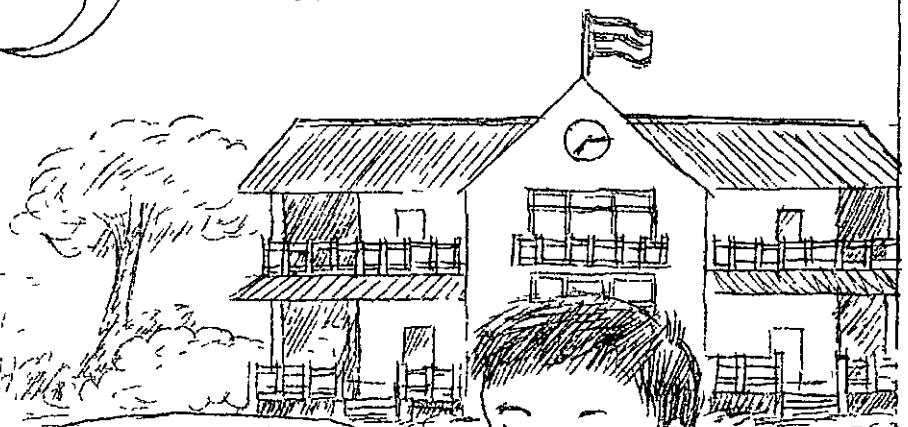
หนูแดงเป็นเด็กดี...
 ช่วยกวาดบ้าน ถูบ้าน
 ช่วยเทขยะ
 คุณพ่อสอนว่า การ
 รักษาความสะอาดบ้าน
 เป็นหน้าที่ของทุกคน.

พ่อพาหนูแดงไปส่ง
 ที่โรงเรียนข้างทางมี
 ต้นไม้ร่มรื่นสวยงาม...
 หนูแดงไม่เคยเด็ด
 ดอกไม้ใบไม้ที่ปลูก
 ไว้ข้างถนนเลย..

ที่โรงเรียน...

อ้วนควรทิ้งเศษกระดาษ ถูงพลาสติก
ในถังขยะของโรงเรียน นะ !

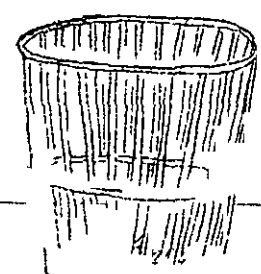
อ้วนทิ้งตรงไหน
ก็ได้.....
ไม่เห็นแปลกเลย!

อ้วนทิ้งเกลื่อนกลาดแบบนี้
ทำให้โรงเรียนเราสกปรก

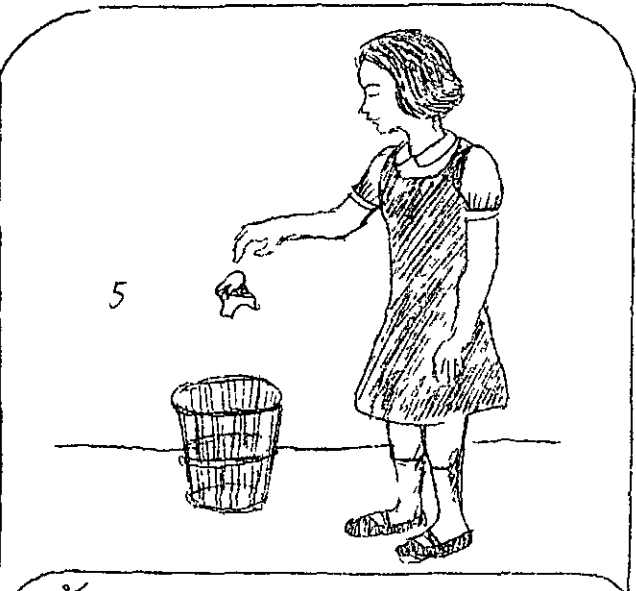
พวกเราทุกคน ต้องช่วยกัน
รักษาความสะอาดของโรงเรียน
เช่น...

...ทิ้งเศษกระดาษ
ลงในถังขยะ
หรือตะกร้าผง

ประชาชนทุกคนมีหน้าที่รักษาความสะอาดของ
 สถานที่สาธารณะ เช่น ถนน แม่น้ำ
 ล้ำคลอง สวนสาธารณะ ...
 เราต้องไม่ทำให้สถานที่นี้สกปรก

4

5

หรือ เทขยะไว้ใน
 หลุม... แล้วเผา!

6

ทั้งเศษกระดาษและถุงพลาสติก
 ในตระกร้าผงและถังขยะ

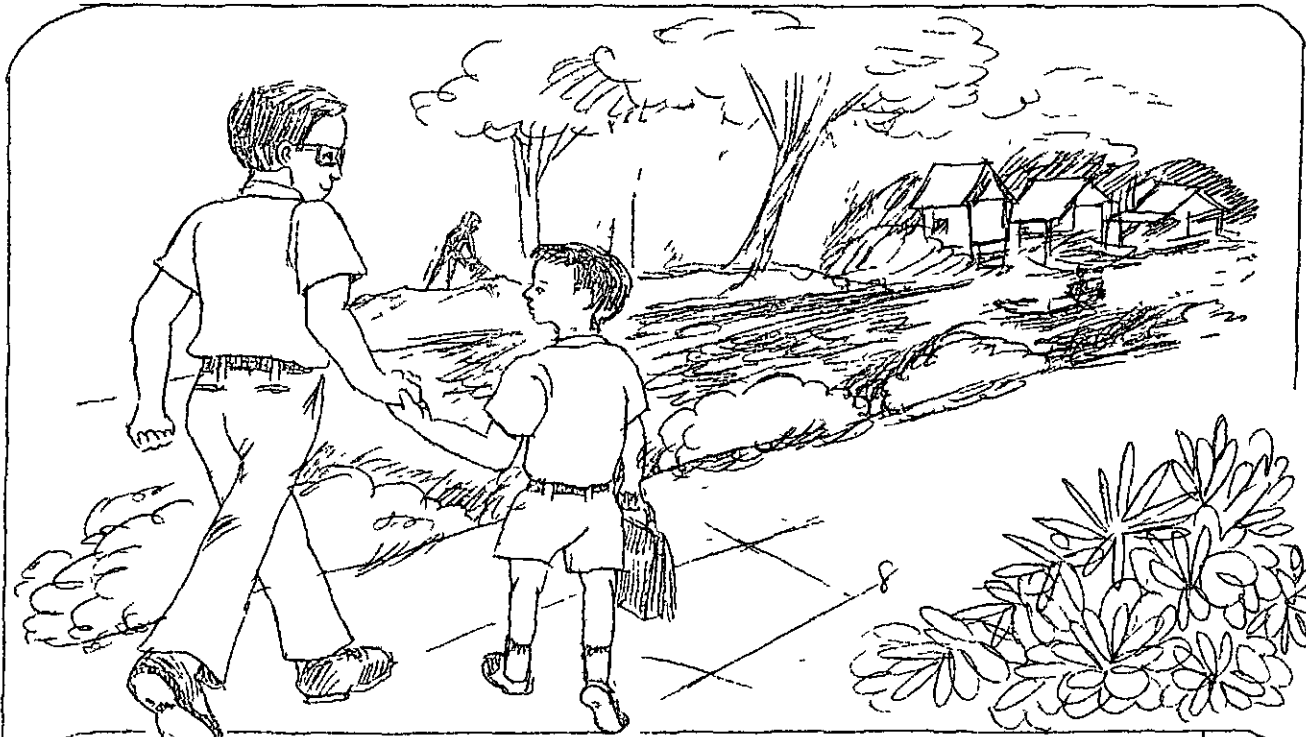
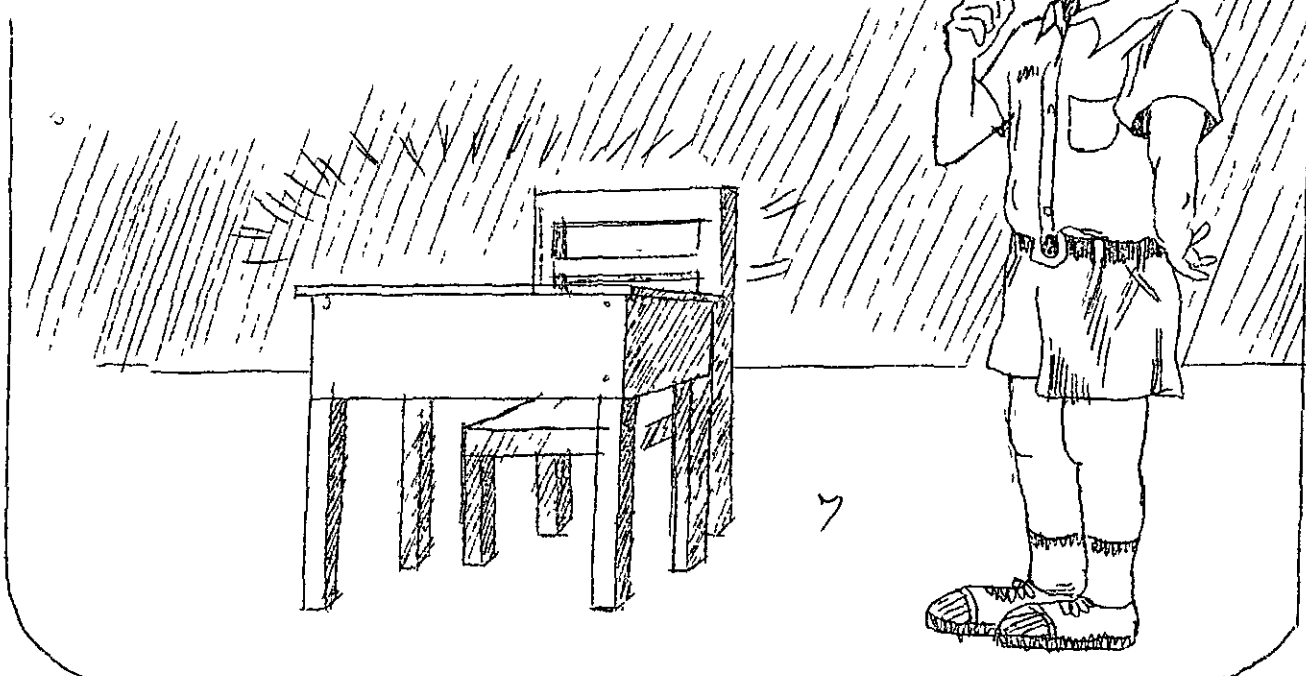
พวกเขาจะไม่ทิ้งเศษกระดาษ
 ถุงพลาสติก เปลือกผลไม้ และขยะ
 ในที่สาธารณะ อีกแล้ว...

4

เข้าวันหนึ่ง.....
หนูอ่านขาดเรียน

คิดถึงหนูอ้วนจัง...

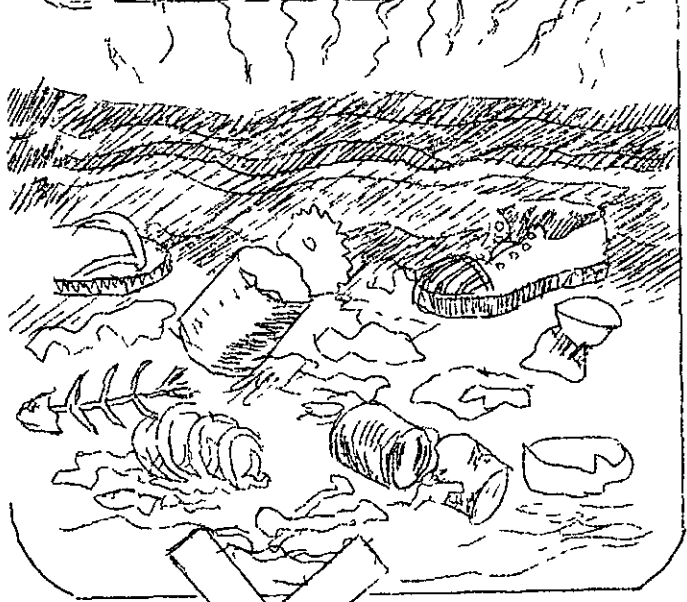

หลังเลิกเรียนแล้ว ครูชวนหนูแดงไปเยี่ยมหนูอ้วนที่บ้าน
บ้านหนูอ้วนอยู่ริมคลอง น้ำในคลองลึก
ส่งกลิ่นเหม็นเน่า มีเศษขยะลอยเต็มคลอง.....
หนูแดงถามครูว่าทำไมน้ำคลองจึงเน่าสกปรก?

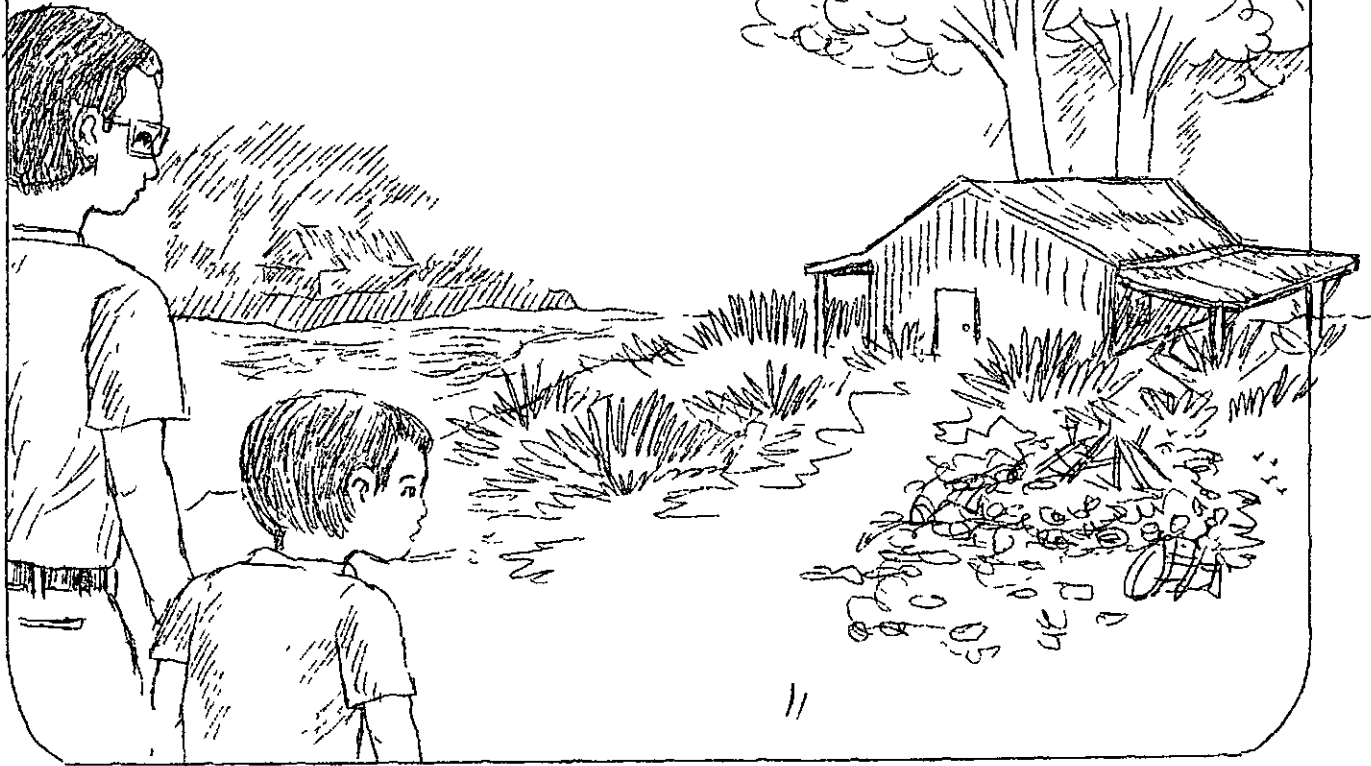

ขยะที่เทลงในคลอง
 ทำให้น้ำเน่าสกปรก..และ
 เป็นแหล่ง เชื้อโรคหลายชนิด

ควรขยะในถังหรือเข่ง
 หรือ ➡ เทขยะลงหลุมแล้วเผา

บ้านหนูอ้วนอวยรวมคลอง ...
มีเศษกระดาษ ขยะ ทุเรียน

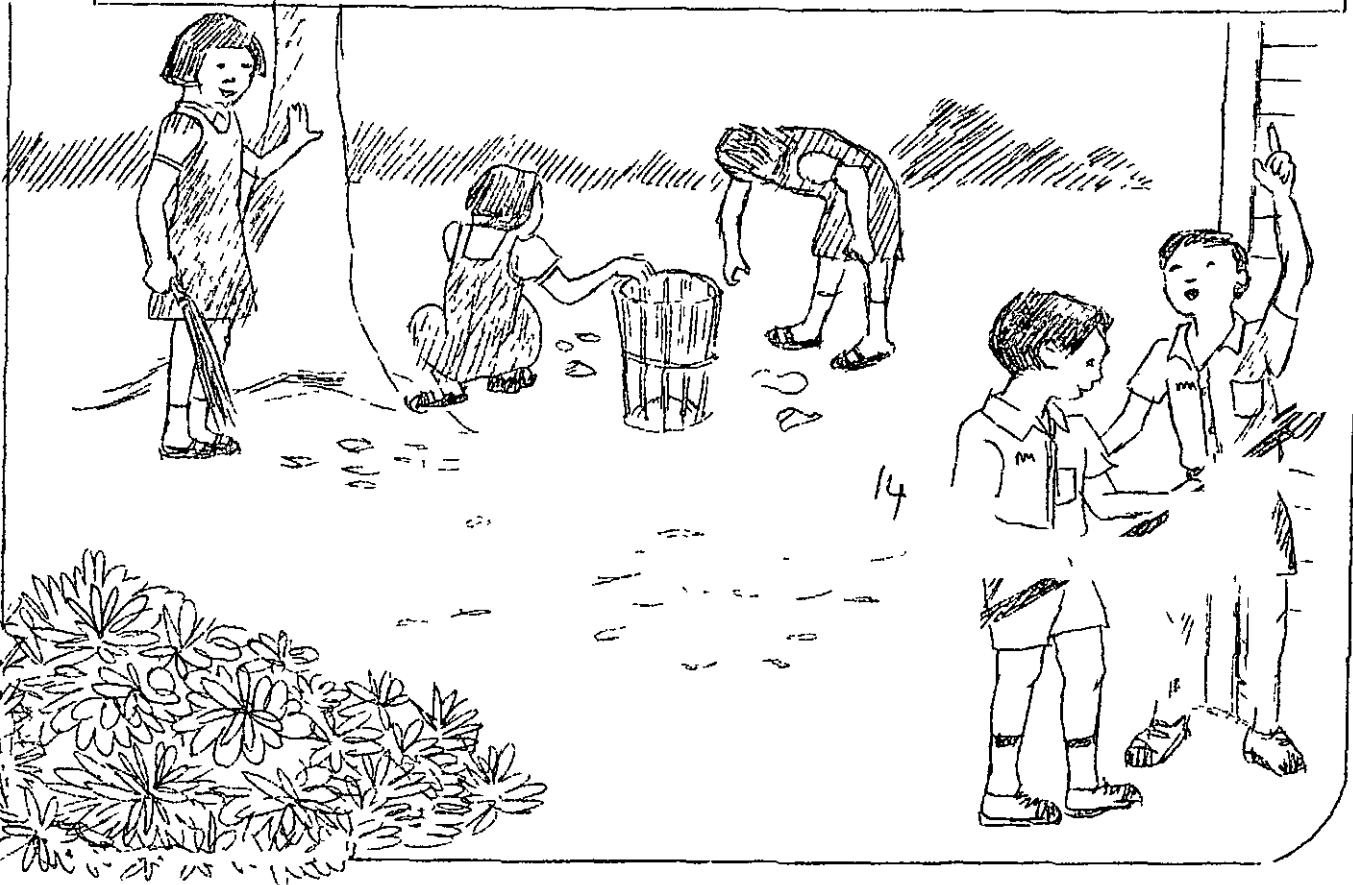

หนแดงจึงช่วยหน่อ้วน เก็บเศษกระดาษ และขยะใส่ถังขยะ
แล้วนำไปเผาในหลุม บริเวณบ้านของหน่อ้วนดูสะอาดขึ้น
ครูบอกว่า บ้านที่ดีควรมีความสะอาด !

หนอวนพาเพื่อนไปทำความสะอาดถนนและทางเท้า

ลวนหนแดงพาเพื่อนทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

เพื่อนอีกกลุ่มหนึ่ง ปลูกต้นไม้รอบโรงเรียน

15

กลุ่มสุดท้ายช่วยกันเขียนป้ายเชิญชวนรักษา
ความสะอาด

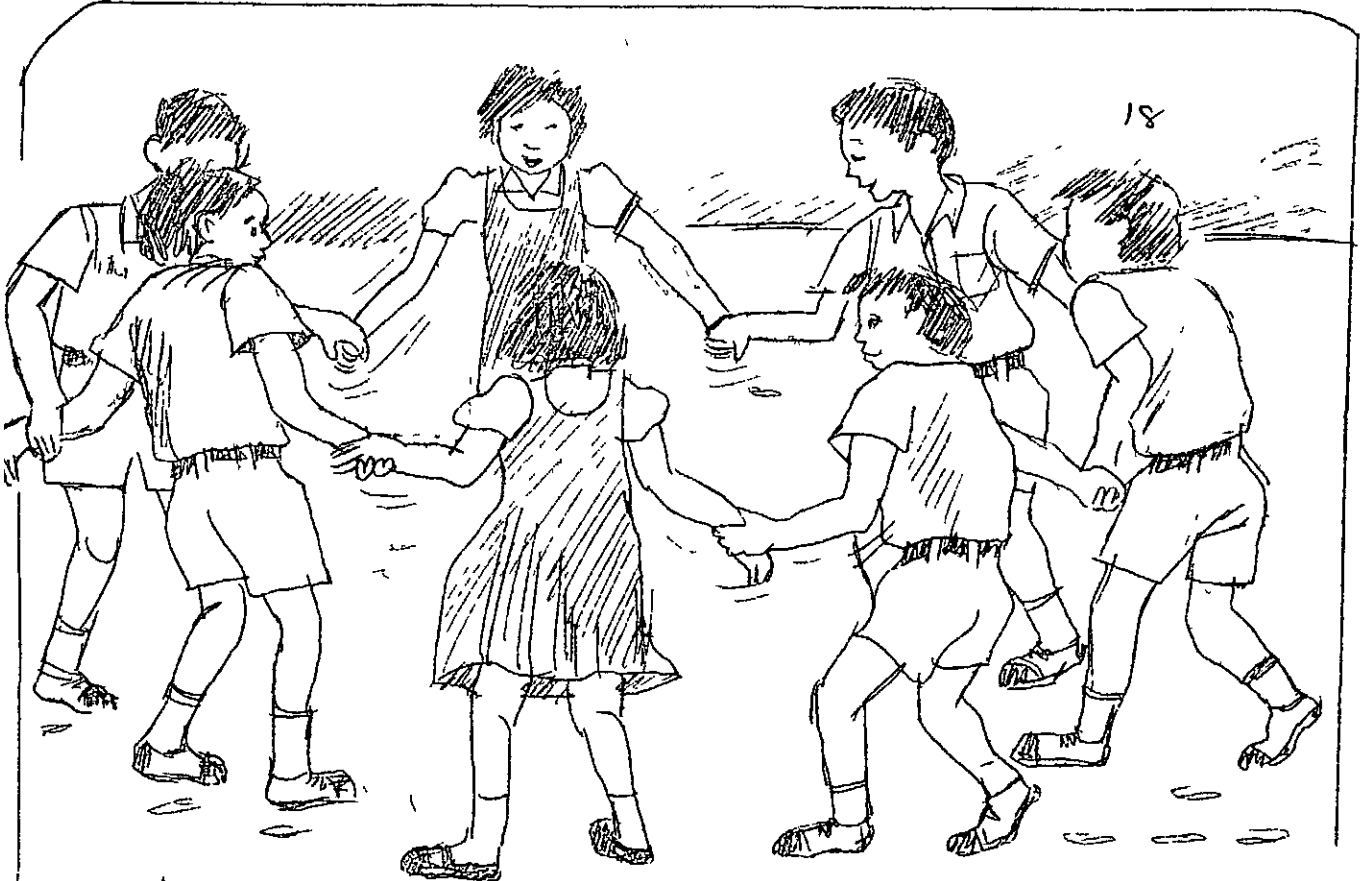
16

หมั่นเก็บกวาด ชาติสุขสันต์

17

...แล้วนำไปติดในที่สาธารณะ

18

นักเรียนทุกคน ช่วยกันรักษาความสะอาดและความสวยงาม
ของ ธรรมชาติและชุมชน ทำให้ทุกคนมีความสุขและสุขภาพ

ภาคผนวก ข.
แบบทดสอบที่ใช้ในการทดลอง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
เรื่อง

การรักษาความสะอาดสวยงามของธรรมชาติและชุมชน

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
- ปีการศึกษา 2522

ผู้แต่ง
ผู้เรียบเรียง
ผู้ตรวจ

ชื่อและนามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านคำถามแต่ละข้อให้เข้าใจก่อน
แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
โดยเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบ
ที่นักเรียนเลือก

ตัวอย่าง เมื่อนักเรียนต้องการดอกไม้ไปใช้ในพิธีไหว้ครู
นักเรียนควรทำอย่างไร ?

- ก. เติบโตดอกไม้ในวัด ข. เติบโตดอกไม้ที่ปรกกรมถนน
~~ค. เติบโตดอกไม้ในบ้าน~~ ง. เติบโตดอกไม้ในส่วนสาธารณะ

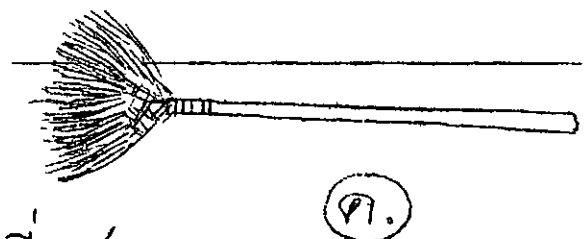
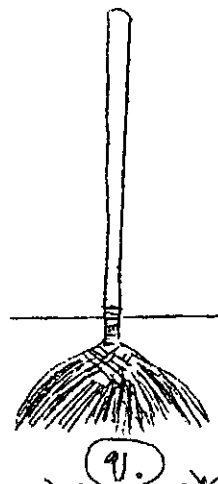
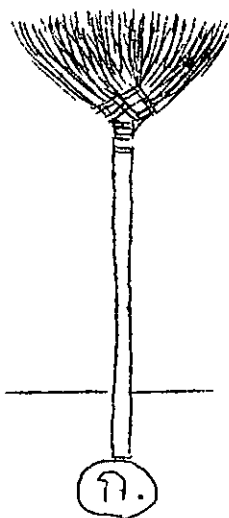
1. การกระทำข้อใดเป็นการรักษาความสะอาดบ้านเรือน ?

- ก. ซักเสื้อผ้า ข. ล้างจาน
 ค. ถูพื้น ง. รดน้ำต้นไม้

2. การรักษาความสะอาดภายในบ้านควรเป็นหน้าที่ของใคร ?

- ก. ทุกคนในบ้าน ข. พ่อแม่
 ค. พี่น้อง ง. นักเรียน

3. นักเรียนจะช่วยรักษาความสะอาดภายในบ้านได้อย่างไร?
 ก. ทิ้งเศษกระดาษในถังขยะทุกครั้ง ข. จัดของให้เป็นระเบียบ
 ค. กวาดบ้านถูบ้านทุกวัน ง. ถูกทุกข้อ
4. ถ้าบ้านของนักเรียนอยู่ใกล้คลอง นักเรียนจะแขงขยะอย่างไร?
 ก. เทลงคลอง ข. เทใส่ถุงพลาสติกแล้วทิ้งลงคลอง
 ค. เทใส่หลุมแล้วเผา ง. เทที่กองขยะ
5. ใครมีหน้าที่รักษาความสะอาดของโรงเรียน?
 ก. ภารโรง ข. นักเรียน
 ค. ครู ง. ทุกคนในโรงเรียน
6. การกระทำข้อใดทำให้บริเวณโรงเรียนสะอาดเสมอ?
 ก. ภารโรงเข็นเก็บกวาดเศษกระดาษและถุงพลาสติกทุกวัน
 ข. นักเรียนทิ้งเศษกระดาษและถุงพลาสติกลงในถังขยะทุกครั้ง
 ค. ครูสั่งให้นักเรียนเก็บเศษกระดาษรอบโรงเรียนทุกวัน
 ง. ทุกคนในโรงเรียนทิ้งเศษกระดาษลงในถังขยะทุกครั้ง
7. การรักษาความสะอาดห้องเรียนเป็นหน้าที่ของใคร?
 ก. ภารโรง ข. นักเรียนทุกคน
 ค. หัวหน้าชั้น ง. เภรประจำวัน
8. เมื่อนักเรียนกวาดห้องเรียนเสร็จแล้ว นักเรียนทงไม้กวาดอย่างไร

ง. แบบไหนก็ได้ที่ดูสวยงาม

9. โรงเรียนที่สะอาดควรมีลักษณะอย่างไร?

- ก. อาคารเรียนทาสีขาวสะอาด ข. มีสวนดอกไม้สวยงาม
ค. ตั้งใกล้สี่แยกซอยโรงเรียน ง. บริเวณโรงเรียนไม่มีเศษขยะ

10. นักเรียนเห็นเพื่อนกำลังทิ้งเศษกระดาษลงบนสนามโรงเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร?

- ก. ตักเตือนเพื่อนทันที ข. เก็บเศษกระดาษไปทิ้งถังขยะเอง
ค. รีบไปฟ้องครู ง. ไม่ทำอะไรเลย

11. จากภาพนี้เด็กหญิงกำลังทิ้งเศษกระดาษลงในอะไร?

- ก. ถังขยะ ข. ถังน้ำ
ค. ตะกร้าผง ง. เข่งใส่ขยะ

12. บ้านที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร?

- ก. ตัวบ้านทาสีขาวสะอาด ข. พื้นห้องไม่มฝุ่นละออง
ค. มีสนามหญ้าสวยงาม ง. ประตูหน้าต่างมีรั้วเป็นระเบียบ

13. การรักษาความสะอาดถนน ควรเป็นหน้าที่ของใคร ?
 ก. ประชาชนทุกคน ข. คนขับรถ
 ค. ตำรวจ ง. คนกวาดถนน
14. สถานที่สาธารณะหมายถึงอะไร ?
 ก. สถานที่ซึ่งประชาชนเป็นเจ้าของร่วมกัน
 ข. สถานที่ซึ่งรัฐบาลเป็นเจ้าของ
 ค. สถานที่ซึ่งมีความสวยงามและใหญ่โต
 ง. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
15. สถานที่ต่อไปนี้สถานที่ใด เป็นสถานที่สาธารณะ ?
 ก. ถนน ข. แม่น้ำลำคลอง
 ค. สวนสาธารณะ ง. ถูกทุกข้อ
16. การขีดเขียนรูปภาพหรือข้อความตามฝาผนังห้องเรียน และที่สาธารณะต่างๆ มีผลเสียอย่างไร ?
 ก. ทำให้สถานที่นั้นสกปรก ข. ทำลายความสวยงามของพื้นที่
 ค. ต้องเสียเวลาทำความสะอาด ง. ถูกทุกข้อ
17. การรักษาความสะอาดของสวนสาธารณะ ควรเป็นหน้าที่ของใคร ?
 ก. คนเฝ้าสวน ข. ประชาชนทุกคน
 ค. คนกวาดถนน ง. ตำรวจ
18. นักเรียนเห็นดอกไม้ในสวนสาธารณะที่สวยงามมาก นักเรียนควรทำอย่างไร ?
 ก. เลือกรับดอกไม้ที่ร่วงบนดินกลับไปบ้าน
 ข. จุดธูปขอดอกไม้ที่นั่นแล้วจึงเด็ดกลับบ้าน
 ค. นั่งดูหรือยืนดูตามความพอใจของนักเรียน
 ง. ขออนุญาตผู้ใหญ่แล้ว เลือกรับดอกไม้ที่นักเรียน ชอบ

19. นักเรียนมีส่วนช่วยบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมสาธารณะได้อย่างไร ?
- ไม่วิ่งเล่นและส่งเสียงดังในส่วนสาธารณะ
 - ไม่นำอาหารเข้าไปรับประทานในส่วนสาธารณะ
 - ไม่เด็ดดอกไม้ใบไม้ในส่วนสาธารณะ
 - ไม่นำสัตว์เลี้ยงเข้าไปในส่วนสาธารณะ
20. เมื่อเทศบาลปลูกต้นไม้ไว้หน้าบ้านนักเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร ?
- นำต้นไม้มาปลูกในกระถางหน้าบ้าน
 - นำต้นไม้ที่นักเรียนชอบมาปลูกแทน
 - ดูรักษาต้นไม้ต้นไม้นั้น
 - ไม่ควรทำอะไร เพราะเทศบาลมีหน้าที่ดูแลอยู่แล้ว
21. การรักษาความสะอาดแม่น้ำลำคลอง เป็นหน้าที่ของใคร ?
- ทำรพน้ำ
 - คนขับเรือ
 - ทหารเรือ
 - ประชาชนทุกคน
22. การเทขยะลงในคลอง ทำให้เกิดผลเสียอย่างไร ?
- ทำให้สัตว์น้ำตาย
 - ทำให้น้ำเน่าสกปรก
 - ทำให้น้ำไม่ไหล
 - ถูกทุกข้อ
23. กิจกรรมข้อใดควรทำในวันพืชมงคลโรงเรียนและชุมชน ?
- แข่งกีฬา
 - ปลูกต้นไม้
 - วาดภาพ
 - ร้องเพลง
24. การกระทำข้อใดเป็นการรักษาความสะอาดของชุมชน ?
- ทำความสะอาดถนนและคลอง
 - ปลูกต้นไม้ริมถนน
 - ทำป้ายชักชวนรักษาความสะอาด
 - ถูกทุกข้อ
25. คำขวัญที่ "หมั่นเก็บหมั่นกวาด ทำดีสั่งสันต์" เป็นคำขวัญประเภทใด
- ต่อต้านยาเสพติด
 - ต่อต้านความสกปรก
 - ต่อต้านวินโรด
 - ต่อต้านค่านิยม

ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อทดสอบ

ข้อที่	p	r	Δ
1	.42	.70	13.8
2	.33	.45	14.7
3	.77	.65	10.0
4	.69	.55	11.0
5	.38	.65	14.2
6	.50	.65	13.0
7	.45	.55	13.5
8	.54	.25	12.6
9	.62	.51	11.8
10	.65	.53	11.4
11	.59	.28	12.1
12	.76	.66	10.2
13	.31	.47	14.9
14	.36	.45	14.4
15	.57	.68	12.3
16	.53	.52	12.7
17	.62	.80	11.8
18	.48	.43	13.2
19	.45	.44	13.5
20	.55	.55	12.5
21	.55	.79	12.5
22	.50	.65	13.0
23	.50	.52	13.0
24	.52	.74	12.8
25	.58	.53	12.2